

miljøpartiet
de grønne

nesodden

NESODDEN MDG

VALGPROGRAM 2023

INNHold

Innledning	4
1. KLIMALEDELSE I NESODDEN KOMMUNE	6
MDG vil:	
Klimabudsjett:	
Grønn innkjøpsstrategi:	
Kommunisere klimaløsninger:	
Byggebransjen på Nesodden:	
2. BEVARING OG VERN AV VÅR NATUR	8
Oslofjorden og kystområdene	
3. UTBYGGING MED MÅTEHOLD, GRØNN OG SOLIDARISK PROFIL	11
Livskvalitet framfor vekst	
Miljø- og klimavennlig bolig- og grendeutvikling	
En solidarisk boligpolitikk som gir fellesskap og mangfold	
En sosial, øremerket og tidsbegrenset eiendomsskatt	
4. FOLK FØRST I TRAFIKKEN	15
Et godt kollektivsystem	
Gi plass til menneskene - ikke bilene	
Et barnevennlig Nesodden	
Ja til flere syklistar	
5. GRØNN OPPVEKST PÅ NESODDEN	19
Barnehagen - en arena for den frie leken	
En skole som lar menneskene blomstre	
Barn skal ha tilbud om nok og mangfoldig fritid	
Mindre skjermtid og sunn nettkultur	

6. MEDBORGERSKAP	23
Et varmere lokalsamfunn	
7. ET HELSEFREMMEDE SAMFUNN	24
Grønne verdier i lokal helsepolitikk	
Rett til å leve i et rent, ikke-forurenset miljø	
Unge psykkiske helse	
Rus	
Eldres helse	
Nesoddtunet sykehjem	
Samhandling med spesialisthelsetjenesten og Follo lokalmedisinske senter (KAD)	
Frivillighet innen helsesektoren	
8. VERDSETTE KUNST, KULTUR OG KULTURMINNER	29
Kulturminner på Nesodden	
9. RESSURSER I KRETSLØP OG ET INNOVATIVT NÆRINGS-LIV	31
Et grønt arbeidsliv	
10. DETTE HAR VI FÅTT TIL I KOMMUNESTYREPERIODEN 2019-2023	34
Naturpartiet:	
Fornybarpartiet:	
Frivillighetspartiet:	
Gang- og sykkelpartiet:	
Oppussing:	
Sosial utjevning, helse og familie:	

INNLEDNING

Sammen skaper vi det gode liv er Nesodden kommunes visjon. Grønn politikk er avgjørende for denne visjonen. Miljøpartiet De Grønnes mål er et medmenneskelig samfunn i økologisk balanse. Økonomien skal underordnes sunne økologiske prinsipper og fremme fred og rettferdighet både lokalt og globalt. Politikken vår er basert på tre

grunnleggende solidaritetsprinsipper: solidaritet med andre mennesker, solidaritet med fremtidige generasjoner og solidaritet med dyr og natur. Hva betyr det konkret? I forrige kommunestyreperiode klarte vi å få gjennomslag for mange forbedringer på ulike felt. Noen av dem har vi med i en liten oppsummering bakerst i programmet. En velfungerende kommune er et solidaritetsprosjekt i seg selv. Innbyggerne skal oppleve å få gode tjenester fra kommunen uavhengig av bakgrunn og alder. I solidaritet med fremtidige generasjoner ønsker vi å legge til rette for at unge førstegangsetablerende kan få muligheten til å bosette seg på Nesodden og at de skal få oppleve en kommune med naturmangfold og en ren og levende fjord.

GRØNN POLITIKK FOR Å BEVARE OG SKAPE DET GODE LIV

Nesodden og verden står ved et veiskille. I årene fremover må verdenssamfunnet redusere klimautslippene betydelig og stoppe tap av natur og biologisk mangfold. Selv da er det uunngåelig at også vi her hjemme vil oppleve et mer ekstremt klima, og et mer ustabil verdenssamfunn. Vi i Miljøpartiet De Grønne mener at de rike landene må gå foran for å endre dette, og at forandring er mulig om vi får flere med på laget. Vår politikk skal og må understøtte økologiske og sosiale mål, og fremme fred og rettferdighet både lokalt og globalt.

Vi må forberede oss på en endret verden som krever mye nytt. Nesodden har alle forutsetninger for å spille en konstruktiv rolle på dette området. Vi vil gjøre Nesodden til en foregangskommune innen bærekraft, klima og miljø, og vi vil gjøre det vi kan for at det skal bli enda triveligere å bo i kommunen vår. Vi skal forsvare mangfold, og støtte dem som strever. Vi skal ha et globalt perspektiv, men også finne lokale løsninger og gjøre det mulig for kommende generasjoner

å få like gode muligheter som oss. Vi vil derfor jobbe for at FNs bærekraftsmål nås og for at egne klima- og miljøambisjoner brukes for å løfte våre egne lokalsamfunn videre.

Vi har i perioden 2019-2023 fått gjennom nye og sterkere klima- og miljøkrav i en rekke nye byggeprosjekter. Vi er stolte av å fått gjennom vedtak om at klimaregnskap og klimabudsjett skal være styrende for øvrige vedtak i kommunestyret, og at Nesodden skal sette seg høye mål når det gjelder klimakutt. Vi er glade for at hovedsambandet til Nesodden har blitt elektrisk og at hurtigbåtene snart blir det, etter langvarig arbeid fra blant andre MDG. Slike prosesser tar tid, og at det har vært mer krevende å endre kommunens miljøprofil enn vi hadde håpet. Derfor trenger vi fortsatt din støtte for å få til enda mer grønn politikk i neste periode. Det haster mer enn noen gang.

VI VIL JOBBE FOR AT:

- Nesodden skal være en foregangskommune innen klima og miljø, og sørge for at kommunen, næringsliv, frivillighet og andre aktører bidrar til dette. Nesodden innfører Miljøfyrtårn som miljøstyringssystem og bruker det aktivt i sine virksomheter.
- Folkehelsehensyn blir en styrende faktor i all samfunnsplanlegging.
- Nesodden tar lederskap og står fram som et godt eksempel i arbeidet med å redde Oslofjorden.
- Det legges til rette for at flere skal kunne gå, sykle og reise kollektivt, og når det fortettes i sentrene er det avgjørende at det bygges grønt, klimasmart og menneskevennlig.
- Nesodden skal gå foran når det gjelder økologisk bygging og arealutnyttelse.
- Miljøgater på Tangen og i Fagerstrand, hvor gående, syklende og kollektivtrafikk er prioritert, og slik støtte opp under menneskevennlige og grønne sentrum.
- Nesoddmarka gis juridisk bindende vern tilsvarende Oslomarka. Fortsette arbeidet for alternativer til flatehogst og for et fleraldret skogbruk med stor artsrikdom både i kommunens skoger og i samarbeid med de lokale skogeierne.
- Planlegge for maksimalt 100 nye boliger i året.
- Nesodden kommune skal bruke indikatorer og mål på livskvalitet og innføre en årlig behandling i kommunestyret om status og nye tiltak for å nå målene.

1. KLIMALEDELSE I NESODDEN KOMMUNE

Nesodden kommune skal være ledende i arbeidet med å redusere utslipp av klimagasser. Byggebransjen står for store globale utslipp og det må vi gjøre noe med. MDG vil at kommunen setter krav om at bygg - og anleggsplassene i kommunen skal være utslippsfrie. Videre vil vi at Nesodden kommune bruker sin innkjøpsmakt til å stille tydelige krav til grønne anskaffelser. Vi vil også at kommunens klimabudsjett med sine klimatiltak sees i sammenheng og innarbeides i kommunens årlige økonomiske budsjett.

MDG VIL:

- Planlegge utfasing av all fossil energibruk i kommunens klimaplan.
- Stille krav om klimavurdering av utbyggingsprosjekter, som f.eks. utviklingen av Fagerstrand sentrum.

KLIMABUDSJETT:

- Forankre klimamål og - tiltak som en del av kommunens budsjett- og økonomiplan.
- Lage rutiner for kvartalsvis statusrapportering på klimatiltak.
- Utvikle minst ett nyvinnende klimaprojekt i kommunen av lokal og regional verdi.

GRØNN INNKJØPSSTRATEGI:

- Stille konkrete krav om utslippsfrie og fornybare løsninger i anskaffelser og bruke miljøbonus og miljøvekting.
- Innrette langvarige kontrakter på en måte som sikrer innfasing av nye miljøvennlige løsninger underveis.

KOMMUNISERE KLIMALØSNINGER:

- Fortelle innbyggere, næringsliv og andre hvordan kommunen jobber med klimaløsninger.
- Hjelp innbyggere og bedrifter å planlegge grønn omstilling og gjøre investeringer i tråd med kommunens klimamål.
- Be aktivt om innspill til klimaarbeidet fra innbyggerne.

BYGGEBRANSJEN PÅ NESODDEN:

- Stille mer ambisiøse klimakrav enn TEK krever. (TEK er bygningsbransjens fellesbestemmelser).
- Legge til rette for energipositive bygg og nabolags-delning av overskuddsstrøm.
- Gjøre det lønnsomt å bevare og energieffektivisere eksisterende bygg - ikke rive.
- Nesodden kommune melder seg inn i FutureBuilt og Grønn Byggallianse.
- Bygge - og anleggsplassene må være 100 % fossilfrie og snart helt utslippsfrie.
- Velge løsninger og byggevarer som gir lave utslipp i et livsløpsperspektiv.

2. BEVARING OG VERN AV VÅR NATUR

Nesoddens natur er vårt livsgrunnlag, kilde til folkehelse, livskvalitet og opplevelser. Vi må sikre at også neste generasjon nesoddingar kan ha samme tilgang til halvøyas fantastiske natur. Derfor vil vi jobbe for at Nesoddens hundremeterskoger, tjern, kyst- og friluftsområder, samt rester av uberørt natur får sterkere beskyttelse. Et eksempel er eikeskogen på Røer. Eikeskogen er unik i nasjonal sammenheng. Vi mener dette er det mest verdifulle verneområdet etter naturmangfoldloven på Nesodden. Som første steg vil vi gi området status som "formål grønnstruktur" for å sikre natur- og kulturlandskapskvalitetene. Også Berger-skogen vil vi la ligge i fred. Her er vi glad for å ha fått gjennomslag for at den kommunale tomte "Ekely" endelig har fått samme status som resten av skogen: LNF-område med status som hensynssone naturmiljø. Dette sikrer mot nedbygging og flatehogst. Vi ønsker det samme for tomte "Skjønhaug" der et boligprosjekt planlegges.

Vern mot inngrep som beskrevet legger til rette for lokale, kort-gåtte fritidsopplevelser og er eksempler på forsvarlig bruk av natur og kulturlandskap. Vi vil arbeide for et land- og skogbruk hvor miljø, klima og økologi står i høysetet. Markaloven, som sikrer vern av skogområdene nord og øst for Oslo, ønsker vi utvidet til å kunne gi Nesoddmarka tilsvarende vern. I mellomtiden vil vi søke nasjonale myndigheter for å sikre tilsvarende beskyttelse på andre måter.

DE GRØNNE VIL:

- Forhindre nedbygging av dyrkbar mark og våtmarker og sikre null netto tap av natur ved nye utbygginger.
- Verne den unike eikeskogen på Røer mot hogst.
- Sone "Skjønhaug"-tomten tilbake til LNF for å bevare hele Berger-skogen.

- Søke Miljødirektoratet om å gi hele Nesoddmarka juridisk bindende vern, f.eks. som landskapsvernområde.
- Belønne naturvennlig skogsdrift, som plukkhogst, kvalitetsfokuserte utvalgshogster og mer gammelskog. Legge til rette for et fleraldret skogbruk med stor vekt på artsrikdom, og bevaring av biotoper med stedegen plante- og dyreliv, både i kommunens egne skoger og i samarbeid med private skogeiere.
- Stanse all bruk av giftsprøyting i kommunens regi og ta i bruk miljøvennlige metoder i bekjempelsen av fremmede arter.
- Øke bestanden av ville bier, humler og andre insekter, bl.a. gjennom insekthotell og flere blomsterenger.
- Utvikle en strategi mot lysforurensning.
- Styrke kommunens arbeid, inklusive dugnader og kampanjer, for bekjempelse av svartelista arter, særlig før blomstringssesongen.
- Bruke Miljøfyrtårnordningen aktivt for å samarbeide om miljøledelse med kommunens virksomheter, næringsliv og organisasjoner.

OSLOFJORDEN OG KYSTOMRÅDENE

MDG er dypt bekymret for tilstanden til Oslofjorden. Vi innehar mye kunnskap om hva som skal til for å redde fjorden, men dessverre opplever vi ofte at nødvendige tiltak må vike i møte med rådende økonomiske interesser, av både privat og offentlig art. MDG ser på Nesodden kommune som en betydelig aktør i arbeidet med å få redde fjorden slik at barn og unge kan få oppleve å bade og fiske i en levende og ren fjord. Arbeid mot forurensning fra avløp, landbruk og industri til bekker og fjord må ha høy prioritet.

Vi er glade for at Nesodden har gått foran på dette området, senest i 2022 med investeringsbeslutning om å koble Fagerstrand renseanlegg til VEAS i Asker og med vedtak av områdeplan for Flaskebekk og Sjøstrand, som sikrer offentlig vann og avløp til innbyggerne. MDG vil gjennomføre disse prosjektene så raskt som mulig. Vi vil stoppe privatiseringen av strandsonen, som medfører en ut-huling av allemannsretten og den frie ferdsel for innbyggerne langs kystlinjen.

Mange fotballbaner med miljøfarlige gummigranulater ligger langs Oslofjorden. Gummien havner til slutt i sjøen. Heldigvis har synet på kunstgressbaner med gummigranulater endret seg de senere årene. MDG vil jobbe for at kommunens proaktive holdning til utfasing av granulatene skal fortsette. Oslofjordens

Friluftsråd, som består av representanter for kommunene og fylkeskommunene rundt fjorden, skal sørge for felles innsats for å redde fjorden vår. MDG vil jobbe for at Nesodden kommune tar lederskap og er en aktiv pådriver i dette rådet.

DE GRØNNE VIL:

- Gjennom Oslofjordens Friluftsråd styrke samarbeidet med frivillige organisasjoner for å gjøre fjorden og strandsonen søppelfri.
- Støtte opp om tiltak for å dempe utbredelsen av stillehavsøsters.
- Søke Fiskeridirektoratet om å etablere soner for fredning av hummer rundt Nesodden, og forsøk med marine naturrestaureringsområder langs Nesoddlandet med midlertidig fiskeforbud.
- Hindre overløp fra pumpestasjoner for avløpsvann, og fremskynde at Fagerstrand renseanlegg kobles på VEAS renseanlegg i Asker for å sikre bedre nitrogenrensing.
- Etablere et samarbeid med forskere på NMBU eller andre passende aktører for å utrede nye vann- og avløpsløsninger for nye større byggeprosjekter og ved rehabilitering av eksisterende.
- Være en pådriver for opprydding i privat avløpshåndtering som ikke tilfredsstillere rensekravene.
- Skifte til miljø- og helsevennlige fotballbaner på Nesodden innen 2026, og gjennomføre sikringstiltak mot spredning av granulater inntil de erstattes.
- Jobbe for å få på plass miljøvennlige skrog-vaskere for fritidsbåter for å stoppe utslipp av giftig bunnstoff til fjorden.

3. UTBYGGING MED MÅTEHOLD, GRØNN OG SOLIDARISK PROFIL

En grønn bolig- og grendeutvikling skal være solidarisk og bærekraftig og bevare det gode livet på Nesodden. Vi vil arbeide for at Nesoddens skal bli en grønn foregangskommune for helhetlig planlegging og økologisk bygging.

LIVSKVALITET FRAMFOR VEKST

MDG har bidratt til at kommunen har senket den forventede boligbyggingen fra 150 til 100 boliger i året i den nylig vedtatte kommuneplanen. Premisset for boligbygging må være å ta vare på de lokale stedskvalitetene, med grønne lunger, hundremeterskoger og blomsterenger. Nesodden kommune er i ferd med å utvikle en veileder for klimagassberegninger for bygge- og anleggsprosjekter som alle utbyggere må følge, og MDG vil bruke disse beregningene for å forme prosjektene i grønn retning. Økonomiske hensyn skal ikke gå på bekostning av miljøhensyn og videreutvikling av Nesoddens særpreg og estetikk. MDG ønsker at kommunen setter krav til en menneskevennlig arkitektur i alle utbyggings saker i kommunen.

VI VIL:

- Sikre null netto tap av natur ved utbygginger. Det innebærer at dersom natur nedbygges, må utbygger restaurere tilsvarende areal til natur et annet sted.
- Konsentrere utbyggingen til Fagerstrand og Nesoddtangen.
- Sentrumsutviklingen både på Tangen og Fagerstrand skal ha høy miljøstandard, skape trivelige sentrumskjerner og planlegges slik at boliger ikke har over 500 meter til et grøntområde.

- Sentrum på Tangen og Fagerstrand skal være forbildeprosjekter for klimanøytralitet, arkitektur og sosial bærekraft, f.eks. ved å søke om å inngå i det statlige programmet FutureBuilt.
- Nye byggeprosjekter bør hensynta lokalt stedstypisk arkitektur og integrere eksisterende naturelementer og grønne korridorer på best mulig måte.
- Rehabilitering av eksisterende kommunale bygg bør prioriteres framfor riving/ nybygg, med hensikt å bevare stedsidentiteten og spare miljøet.

MILJØ- OG KLIMAVENNLIG BOLIG- OG GRENDEUTVIKLING

Vi vil stille krav til økologisk bygging, med miljøvennlige og sunne materialer og lavt energiforbruk sett i et livsløpsperspektiv. Utbyggere som tenker innovativt i sine miljø- og klimavennlige boligprosjekter ønskes velkommen. Siden vi må forvente havnivåstigning, kraftigere stormer, høyere stormflo og mer intense regnskyl, må nybygg legges med buffer til flomutsatte steder.

VI VIL OGSÅ:

- Begrense antall nye parkeringsplasser gjennom å fjerne minimumsgrensen i parkeringsnormen for nye utbygginger i sentrumsområdet på Nesoddtangen og redusere maksimumsgrensa. For små leiligheter, skal maksgrensen være 0,5 parkeringsplasser.
- I alle utbygginger skal fotgjengere prioriteres høyest, deretter sykkel og kollektiv, og til sist privatbilisme.
- Bilfrie gater/tun skal være hovedregel for nye boligområder. Som ledd i dette skal nye utbygginger ha felles parkering.
- Kommunale byggeprosjekter skal være grønne foregangsprosjekter som oppfyller kravene i de strengeste frivillige sertifiseringsordninger, som BREEAM very good eller bedre.
- Videreutvikle kyststien, håndheve fri ferdsel i strandsonen og stoppe forsøk på ulovlig privatisering. For eksempel ønsker vi å legge kyststien i strandsonen flere steder.

EN SOLIDARISK BOLIGPOLITIKK SOM GIR FELLESSKAP OG MANGFOLD

Grønn boligpolitikk er solidarisk boligpolitikk. Vi vil gjøre boligmarkedet tilgjengelig for alle samfunnslag gjennom å prioritere bygging av mindre og rimeligere boliger. Vi vil ha boformer som danner rammer for fellesskap og mangfold på tvers av generasjonene, herunder eldreboliger i tilknytning til halvøyas tettsteder og sosiale møteplasser. Fellesarealer og deling av rom og utstyr kan gjøre boligmarkedet tilgjengelig for flere, forebygge isolasjon og ensomhet og samtidig være miljøvennlig. Miljøvennlige boligprosjekter ønskes velkommen, for eksempel innovative løsninger som kretsløpshus, halmhus og mikrohus. Vi ønsker flere boliger med mer sosiale løsninger enn i dagens ordinære eiendomsmarked, f.eks. gjennom boligstiftelser eller gjennom «leie-til-eie» eller andre former for boliger med fellesløsninger. Vi vil også arbeide for at Husbankens lånerammer blir utvidet, så flere kan få boliglån selv om de ikke får det gjennom kommersielle banker. MDG vil at det kommunale eiendomsutviklingsskapet Tangenten Eiendom AS skal ha høye ambisjoner i så henseende.

VIL:

- Sette krav til utbyggere om solidarisk, estetisk og miljøvennlig boligbygging.
- Tangenten Eiendom AS skal kjøpe opp tomter, utvikle boligkonsep-ter og når det er hensiktsmessig gå inn som deleier i utbyggingsprosjekter, for å sikre fellesskapets interesser.
- Arbeide for god variasjon i boligtyper, boligstørrelse, eierform og pris i nye reguleringsplaner.
- Arbeide for sosiale møteplasser når det fortettes.
- Redusere saksbehandlingsgebyrene for alternative fornybare energiløsninger, som f.eks. vannbåren varme fra fjorden.
- Åpne for en prøveordning med inntil ti mikrohus på kommunens tomt ved Nesoddparken. Mikrohusene skal være midlertidige og ha forsvarlig håndtering av vann, avløp og avfall.

EN SOSIAL, ØREMERKET OG TIDSBEGRENSET EIENDOMSSKATT

Nesodden har mange store prosjekter som må på plass. To eksempler er oppgraderingen av Nesoddtunet og ombyggingen av Nesoddtangen barneskole. Dette er store investeringer som vil øke kommunens gjeld betydelig. For å unngå en for høy gjeldsbyrde eller kutt i kommunenes grunnleggende velferd- og tjenestetilbud, ønsker MDG et forsøk med tidsbegrenset eiendomsskatt knyttet direkte til investeringer av enkeltstående prosjekter som kommunen trenger for å levere gode tjenester. Skatten skal ha romslig bunnfradrag for å skjerme lavinntektsfamilier.

4. FOLK FØRST I TRAFIKKEN

Barns lekearealer, ren luft og fravær av støy skal gå foran hensynet til bilene. MDG vil redusere biltrafikken på Nesodden gjennom å skape et samfunn hvor det er enkelt å leve godt uten bil. Dette er bra for helse, sikkerhet, miljø, natur, energibruk og arealbruk.

ET GODT KOLLEKTIVSYSTEM

Et godt kollektivsystem er avgjørende for at flere kan klare seg uten privatbil. Vi vil samarbeide med Ruter for å skape et enda bedre kollektivtilbud.

VI VIL:

- Ha regulær rutebåtforbindelse fra Fagerstrand til Aker Brygge.
- Forbedre bussforbindelsen på tvers av Nesodden og til Drøbak, Ås og spesielt Ski og den nye Follobanen.
- Pilotprosjekt med minibusser for å bringe barn og unge til og fra trening og andre organiserte aktiviteter, etter modell av Ruters prosjekt i Bærum.
- Hentebuss for eldre.
- Påvirke Ruter til å sikre at det er nok plasser på bussen for dem som reiser med barnevogn, rullestol, rullator eller bagasje.

GI Plass Til MENNESKENE - IKKE BILENE

På Nesodden har vi langt færre biler enn ellers i landet - faktisk kommer vi på 4. plass blant norske kommuner med færrest biler per innbygger. Samtidig øker befolkningen og sannsynligvis vil det komme ny innfartsvei til Nesodden i lø-

pet av det neste tiåret. Siden kommunen har som mål at personbiltrafikken ikke skal øke, må vi føre en streng parkeringspolitikk. Vi kan ikke legge opp til at alle boliger har egen parkeringsplass, og vi ønsker redusert parkeringsnorm for nye boliger i sentrumsområdet på Nesoddtangen, som beskrevet i kapittel 2. I 2022 fikk MDG kommunestyret med på å vedta å utfase kommunens egne personbiler på Tangenten. I stedet vil vi inngå samarbeid med en bildelingsaktør, som kan basere seg på et stort nok marked for biltjenester, både ved å dekke kommunens og innbyggernes behov.

VI VIL OGSÅ:

- Stille krav om at utbygginger over en viss størrelse reserverer parkeringsplasser for bildelingsordninger.
- Gjøre kommunens personbiler tilgjengelig for bildeling utenfor arbeidstid.
- Øremerke inntekter fra parkeringsavgifter til tiltak som gjør alternativ transport mer attraktiv, for eksempel gang- og sykkelveiltak og sikker sykkelparkering.
- Male opp skiller mellom gående og syklende på utvalgte g/s-veier med stor trafikk.
- Styrke håndhevingen av parkeringsforbud.

ET BARNEVENNLIG NESODDEN

Vi vil at alle barn skal kunne leke ute i et trygt og støyfritt miljø med ren luft, uansett hvor på Nesodden de bor.

VI VIL:

- Sikre at det etableres trafikksikre "hjertesoner" rundt skoler og barnehager, og jobbe for at disse skal være helt bilfrie der det er hensiktsmessig.
- Redusere fartsgrensen til 30 km/t i alle boligstrøk. Forbedre belysningen av, merke opp og skilte fotgjengeroverganger på kommunale veier.

- Ta vare på og oppgradere eksisterende snarveier, og arbeide for å åpne tradisjonelle snarveier både på offentlig og privat grunn.
- Være en pådriver for å redusere farten langs flere strekninger på fylkesvei 156 og 157, bl.a. forbi Jaer skole, Oksvalkrysset, Flaskebekkrysset, Blekslitjern, Dalbo og Myklerud.

JA TIL FLERE SYKLISTER

Det er et stort potensial for mer hverdagssykling på Nesodden, og takket være el-sykkelens inntog er ikke alle de lange bakkene her ute lenger noen hindring.

DE GRØNNE VIL:

- At alt planarbeid tilrettelegger for sykling fra dør til dør.
- At det skal være gratis å ta med sykkel på rutebåtene, og at det skal være tilstrekkelig kapasitet til sykler, inkludert hurtigbåtene.
- Tilby trygg og attraktiv sykkelparkering ved alle skoler, innfartsparkeringer og trafikale holdeplasser.
- Etablere overbygd sykkelparkering med plass til transportsykel- og barnevogner ved alle kommunale barnehager.
- Prøveordning med sykkelstativ på rutebuss.
- Brøyting av fortau og gang- og sykkelveier må prioriteres på lik linje som brøyting av bilveier. Dette må iverksettes i samarbeid med fylkeskommunen.
- Sammenhengende gang- og sykkelvei langs fylkesveiene gjennom hele Nesodden, fortrinnsvis med fysisk skille mellom gående og sykklende der det er mulig. Strekningen Alværn - Fjellstrand bør prioriteres.
- Toveis gang- og sykkelvei i nåværende trasé fylkesvei 156 gjennom Rundvollbakkene når fylkesveien legges i tunnel.
- Gratis sykkel-mekkedager høst og vår, inklusive hjelp til å legge om til/fra piggdekk.
- Gi kommunalt ansatte tilsvarende kjøregodtgjørelse for sykkel som for bil i arbeidsøyemed.

5. GRØNN OPPVEKST PÅ NESODDEN

En god barndom er et mål i seg selv. MDG vil gi barna rom til å være nettopp barn. Det samme gjelder ungdomstiden. En fin ungdomstid er et mål i seg selv. Miljøpartiet De Grønne vil legge til rette for at ungdommene trives på Nesodden og samtidig har mulighet til å utforske nabokommunene og Oslo. Det er ofte en tungvint vei for våre ungdommer som ønsker å gå på videregående skole utenfor kommunen. MDG ønsker å jobbe for at elever får mulighet til å begynne på offentlige videregående skoler i Oslo. Det vil gi ungdom flere muligheter til å velge riktig linje, i tillegg til at mange vil oppleve å få en kortere og mer fleksibel reisevei til skolen.

Det er god grønn politikk å støtte opp om private ikke-profitt-drevne aktører, da disse kan bidra til et positivt mangfold og fungere som et godt supplement til det offentlige skole- og barnehagetilbudet. Vi vil skape et lokalmiljø der mange aktører bidrar sammen for å skape et godt oppvekstmiljø for Nesoddens yngre innbyggere: "Det må en hel landsby til for å oppdra et barn".

BARNEHAGEN - EN ARENA FOR DEN FRIE LEKEN

Barn er grunnleggende nysgjerrige og skal gis tid og rom til å utforske verden på egne premisser. Barnehagen skal gi rom for fri lek, utforsking og skrubbsår. Vi vil ha mindre dokumentasjons- og kartleggingskrav, og har en grunnleggende tillit til barnehagenes fagpersonell. Barnehagene skal ha nok ressurser til å sikre kvalitet for alle og ivareta barn med spesielle behov. Vi er opptatt av å øke kompetansen og utvide fagmiljøet på dette området. Derfor ønsker MDG å bygge opp et fagmiljø knyttet til en av kommunens barnehager som har spesiell kompetanse og ekstra ressurser til å gi barn med spesielle behov et fullgodt pedagogisk tilbud.

VI VIL:

- Gjøre barnehagene mer fleksible, slik at man lettere kan velge mellom hel- og deltidstilbud.
- At nye barnehager skjermes fra trafikkstøy og har god tilgang til skog og mark.
- At nye barnehager har minst 50 % av utearealet som naturtomt, og at eventuelt støtdempende underlag skal være naturmaterialer (som bark).
- Satse på sunn, økologisk, etisk og lokalprodusert mat i barnehagene.
- Arbeide for at tilbudet om Åpen barnehage på Fagerstrand og Berger fortsetter.

EN SKOLE SOM LAR MENNESKENE BLOMSTRE

Vi ønsker en skole som gir rike erfaringer med samfunnslivet og naturen, slik at de unge bedre forstår sin rolle i verden - og lærer å bli glad i den. Skolen må bli bedre for flere, og da må kreativitet og praktiske ferdigheter løftes fram og verdsettes i like stor grad som teoretisk kunnskaps- og ferdighetsutvikling.

De Grønne vil gi lærerne tillit til å legge opp undervisningen i tråd med elevenes behov. Vi ønsker å støtte skolen i arbeidet med Fagfornyelsen. Overordnet del i læreplanen gir føringer om mer tid til fordypning og mer tverrfaglig tilnærming til kunnskap. Dette er et syn på læring som MDG støtter. Vi anerkjenner at skolen er målstyrt og at tester og kartlegginger er et nødvendig pedagogisk verktøy, men antall rapporteringer og tester må ligge på et fornuftig nivå. For høye krav og intensitet på dette området kan svekke skolens samfunnsoppdrag, og skape unødig prestasjonsjag og læringshemmende stress. Vi er positive til videre forsøk på å erstatte karakterer med andre måter å gi tilbakemeldinger på i ungdomsskolen.

VI VIL OGSÅ:

- Støtte videre utvikling av Uteskolen på To gård og Steilene som en viktig alternativ pedagogisk arena.
- Støtte forsøk med skolestart én time senere på dagen i ungdomsskolen.

- At ungdom på Nesodden får mulighet til å gå på offentlig videregående skole i Oslo uten å melde flytting.
- At Nesodden kommune tilbyr lærlingplasser for yrkesfagelever, og stiller krav til sine leverandører om å ha lærlinger.
- Dempe leksepresset for de yngste.
- Fremme programmering for barn og unge i og utenfor skolen, så de kan lære å håndtere den digitale verden på en god måte.
- Støtte skolene i finansieringen av nye læremidler i forbindelse med Fagfornyelsen.

BARN SKAL HA TILBUD OM NOK OG MANGFOLDIG FRITID

Vi ønsker å korte ned - ikke utvide - tiden barna er i institusjonene. Vi vil derfor jobbe for kortere arbeidsdag, og er sikre på at dette vil komme barna til gode. Kortere arbeidsdag vil gjøre familielivet mindre hektisk og gi mange barn et mindre stressfylt liv, med mer tid til lek, alenetid og samvær med venner og familie.

MDG vil føre en solidarisk, utjevne og raus barne- og ungdomspolitik. Ingen barn skal oppleve utenforskap på grunn av økonomiske begrensninger. De Grønne vil bidra til en større bredde av aktiviteter for barn og unge. Jo flere som kan følge sine interesser, jo flere meningsfulle liv og mindre utenforskap. Vi er positive til private aktører på dette området, og vil samarbeide med private initiativ der det er mulig for å øke aktivitetstilbudet.

VI VIL:

- Innføre innteksregulert foreldrebetaling i Kulturskolen.
- Jobbe lokalt for ordninger som gir barnefamilier muligheter til å jobbe kortere arbeidsdager.
- Etablere et kultur- og aktivitetshus knyttet til Tangen-senteret hvor barn, ungdom og voksne kan møtes.
- Etablere Makerspace for data- og teknologiinteresserte innbyggere.
- Utleie av elektriske fritidsbåter fra marinaer på Nesodden for familier som ønsker å komme seg på sjøen og oppleve et enkelt sjøliv.

- I samarbeid med private aktører, etablere klatre/buldresenter sentralt på Nesodden.
- Sikre Brattbakken som nedoverski-arena for barn og ungdom på Nesodden.
- Samarbeide med Nesodden kajakklubb for å få flere ungdommer til å forsøke kajak, blant annet ved å tilby gratis våttkortkurs.
- Støtte ordningen med mentor til ungdommer som trenger det, samt gi ungdom mulighet til sommerjobb i kommunal regi.

MINDRE SKJERMTID OG SUNN NETTKULTUR

De Grønne vil gi barna mulighet til å utforske verden utenfor skjermen. Vi vil ha skjermfrie barnehager og mobilfrie skoler. Vi vil også gi Nesoddens elever tilgang til ikke-digitale lærebøker, slik at de får pause fra skjermen og kontakt med fysisk materiale. Vi vil ikke utstyre skoleelevene med hvert sitt nettbrett, men i samarbeid med pedagogene i skolen undersøke hva som er et fornuftig nivå på digitale en-til-en løsninger.

Ungdomsskolene på Nesodden trenger en kultur som motvirker sosiale medier som arena for kroppspress, mobbing og utfrysning. Ingen politiske partier har turt å ta tak i spørsmålet om befolkningens skjermbruk. De Grønne mener det er på høy tid at dette gjøres til et politisk tema. De Grønne ønsker seg ikke tilbake til en før-digital verden, men vi vil engasjere barn, ungdom og voksne til en grunnleggende debatt i lokalsamfunnet om hvordan vi ønsker at hverdagen vår skal se ut. Må man passivt akseptere og tilpasse seg alle nye teknologiske «fremskritt» som tilbys? Er det mulig å ta grep for å styre utviklingen i en ønsket retning?

VI VIL:

- Øke bevissthet om ulemper ved «digital livsstil»: isolasjon og utenforskap, inaktivitet, angst, depresjon, forstyrret døgnrytme og søvnmangel.
- Igangsette en samfunnsdebatt mellom ungdom, foreldre, skole/oppvekst og psykisk helse om uheldige effekter av sosiale medier og for mye skjermtid.
- Støtte ikke-digitale soner og tidsintervall.

6. MEDBORGERSKAP

De Grønne har en grunnleggende tillit til menneskers vilje og evne til å ta ansvar for sin egen og fellesskapets framtid. Vi ønsker å legge til rette for en aktiv innbyggerdialog med kort avstand mellom kommunen og innbyggerne. Det skal være enkelt å komme i kontakt med kommunen, og kommunen skal ha lav terskel for å informere innbyggerne om viktige saker som påvirker dem. Vi vil gi de unge mer innflytelse i demokratiske prosesser. Derfor ønsker vi fortsatt støtte til Ungdomsrådet, slik at det kan rekruttere fra et bredt lag av ungdommene på Nesodden.

ET VARMERE LOKALSAMFUNN

De Grønne vil skape en framtid med mindre stress, forbruks- og prestasjonsjag. I et grønt og bærekraftig samfunn har vi mer tid til hverandre og frihet til å leve meningsfulle, mangfoldige liv. Vi vil legge til rette for et inkluderende lokalsamfunn, hvor innbyggerne har mulighet til å bidra og utfolde seg på ulike måter. Korpsbevegelsen, idretten, Frivilligsentralen, Frisklivssentralen og Nesodden ressurskafé er eksempler på frivillige krefter som samler folk på tvers av sosial tilhørighet. Vi støtter frivillighetens innsats for fellesskapet, og vil jobbe for at de frivillige ressursene på Nesodden blir synlige og tilgjengelige for alle innbyggerne.

VI VIL OGSÅ:

- Stimulere til nye samarbeidsmåter mellom lokal frivillighet og helsevesenet.
- Gi frivilligheten muligheter til online reservering av ledige kommunale møterom til foreningsarbeid.
- Legge til rette for andelslandbruk, reparasjonskafeer og parsellhager.
- Etablere et livssynsåpent seremonilokale.

7. ET HELSEFREMMEDE SAMFUNN

Grønne verdier i lokal helsepolitikk

Alle har rett til gode helsetilbud, uavhengig av økonomi og utdanning. Nesoddens innbyggere kan glede seg over et bredt spekter av gode lavterskeltjenester, basert på nærhet og medbestemmelse. Det offentlige helsevesen er en viktig bærebjelke i solidaritetstanken og MDG forsvarer og vil forbedre de eksisterende tilbudene. Samtidig er vi avhengig av at pårørende og andre frivillige kan bidra uten å slite seg ut. MDG vil styrke innsatsen til enkeltpersoner og frivillige organisasjoner.

Covid-pandemien viste at tidlig, koordinert handling er påkrevd i møte med nye helseutfordringer. God, overordnet organisering og prioritering er avgjørende for effektiv og målrettet drift.

Områder som transport, boligmonster, skole- og oppvekst, miljø, arbeidsliv, med mer er viktige arenaer for å forebygge uhelse. Mens materiell fattigdom var årsak til sykdom før i tiden, er det primært sosial isolasjon, ensomhet og utenfor-skap som i dag fører til redusert levealder, gjennom avhengighet, selvskadning, vold og psykisk lidelse. For å løse dette må vi først og fremst lytte til hva personene selv trenger og ønsker.

Tross påkoblingen 24/7 til digitale nettverk, får mange, ikke minst de unge, psykiske plager på grunn av følelsen av medmenneskelig frakobling. MDG vil skape og styrke levende arenaer hvor barn, ungdom, voksne og eldre kan møtes og trives. Samhold er like viktig for god helse som sunne vaner.

Utover helsefremmende og forebyggende tiltak, vektlegger MDG kurative tjenester (behandling), rehabilitering og pleie/omsorg. Nesoddens befolkning over 67 år øker fra 2800 i 2020 til 4000 i 2030. For at de eldre skal få god helsehjelp, tar vi på alvor utfordringene som gjelder arbeidskraft, kompetanse og økonomiske rammevilkår. MDG er opptatt av en fremtidsrettet helsepolitikk. Prioriterer vi riktig i dag, kan helsetjenesten forbli bærekraftig på sikt.

Mange av Nesoddens gode helsetilbud (jfr. rehabiliteringsteam, kreft-team, med flere) er ikke lovpålagt, men opprettet i henhold til nasjonale anbefalinger.

MDG vil passe på at slike tilbud ikke nedlegges.

Rett til å leve i et rent, ikke-forurenset miljø

Fremmede syntetiske stoffer vi omgir oss med kan gi hormonelle bivirkninger og nedsatt sædkvalitet, kreft, påvirkning av immunsystemet, samt neurologiske effekter. De grønne vil ha en aktiv tilnærming til problemet, med systematisk redusert bruk av helseskadelige kjemikalier.

VI VIL:

- At lav kjemikaliebelastning blir prioritert ved utskifting, fornying og reparasjon i offentlig sektor.
- At barnehager og skoler har kjemikalie-sanering på dagsordenen.
- Starte kampanje for at dagligvarebutikker markedsfører giftfrie produkter, blant annet når det gjelder kosmetikk og såpe- og rengjøringsmidler.

UNGES PSYKISKE HELSE

På 15 år har samfunnet gjennomgått en digital revolusjon som har endret vår levemåte betydelig. Tidligere former for samvær har delvis forsvunnet. Mange opplever utenforskap og vi opplever en økning av psykiske plager blant unge. MDG mener disse problemene ikke primært løses med behandling og flere psykologer, men gjennom forebygging.

MDG VIL:

- Igangsette en samfunnsdebatt mellom ungdom, foreldre, skole/oppvekst og psykisk helse om uheldige effekter av sosiale medier (utenforskap, mistrivsel, forstyrret døgnrytme og bekymring over kropp, utseende og mat).
- Styrke selvmordsforebyggende arbeid.
- Styrke samarbeidet mellom helsesektoren og NAV for å legge til rette for å kombinere behandling med utdanning/arbeid.

RUS

De Grønne har en human, kunnskapsbasert ruspolitikk. Forebygging av avhengighet tar utgangspunkt i de samme forhold som gjelder annen sykdom: sosial inkludering. Et varmt samfunn er viktig for å unngå at folk tyr til rus. Den avhengige skal møtes med kunnskap og respekt og tilbys god støtte og behandling. Inkludering, deltakelse og medvirkning må ligge til grunn. Rusing skal ikke møtes med stigma og straff, men med åpenhet, helsetilbud og omsorg.

MDG VIL:

- Styrke miljø- og ungdomsarbeidere, helsestasjon og skolehelse-tjeneste innen rus.
- MDG vil ta initiativ til at kommunen skal følge FNs anbefalinger for forebygging av rusbruk blant unge.
- Støtte barn og ungdom som pårørende til familiemedlemmer med rusproblemer.
- Ha fast pasientansvarlig fagperson som sikrer sammenheng og omsorg i oppfølgingen.
- Jobbe for flere alkoholfrie arrangementer for ungdom og unge voksne.

ELDRES HELSE

Personer med demens vil dobles innen 2040. Økende alder gir også flere med depressiv lidelse. Tidlig forebygging er viktig og sosiale tiltak er ofte tilstrekkelig. Fornuftig bruk av helseteknologi gir økt trygghet, mestring og aktivitet, og bidrar til at man kan bo hjemme lenger.

MDG VIL:

- Etablere forsøk med Helsestasjon for eldre for tidlig kartlegging av skrøpelig, fallrisiko, underernæring, redusert kognitiv funksjon.
- Avhjelpe tilbaketrekning ved å reetablere familie-/vennenettverk, dagsenter og andre aktiviteter.
- Tilsette «Depresjonskoordinator».
- Utvikle og tilpasse omsorgstilbudene til unge demente.
- Ha fremoverlent fokus på helseteknologi.

NESODDTUNET SYKEHJEM

Vi har et godt sykehjem som skårer høyt på kvalitetsparametre. 122 senger har hittil vært nok, men vi må overvåke behovet fremover. Kortere liggetid på sykehusene medfører stadig sykere pasienter i kommunens sykehjem (intravenøs behandling, smertepumpe, terminal pleie, m.v.). De ansatte opplever tidspress. Vi trenger flere spesialsykepleiere og dagens legebemannning er for lav.

MDG VIL:

- Øke legebemanningen fra 1,5 til 2 årsverk.
- Utrede ansettelse av spesialist i geriatri, evt i samarbeid med omliggende kommuner.
- Rekruttere sykepleiere med spesialkompetanse.
- At beboerne får færre ansatte å forholde seg til ved å øke antall hele stillinger.
- Bedre aktiviseringen av beboere.
- Ha tilgang til klinisk ernæringsfysiolog.

SAMHANDLING MED SPESIALISTHELSETJENESTEN OG FOLLO LOKALMEDISINSKE SENTER (KAD)

Nesodden har samarbeidsavtaler med Ahus (bl a samhandling ved inn-/utskrivelse, opplæring/kompetanse/veiledning, m.m.). Vi skal evaluere avtalene og styrke samhandlingen. Særlig ser vi behov for samarbeid med spesialist i geriatri. Det vil redusere behov for sykehusinnleggelser, og målretter oppholdet bedre når innleggelse er påkrevd.

MDG VIL:

- Ta initiativ til samarbeidsavtale med Ahus om geriatriske pasienter.
- Styrke samarbeidet mellom KAD og FAT (Follo akutteam) for pasienter med rus/psykiske utfordringer.

FRIVILLIGHET INNEN HELSESEKTOREN

Med økende omsorgsbelastninger og begrenset økonomi må det offentlige oppmuntre til og legge til rette for medvirkning fra pårørende og andre frivillige. Vi anerkjenner og støtter pårørende med krevende omsorgsoppgaver som nødvendig ressurs og vil gjøre det enklere å kombinere yrkesaktivitet med omsorgsoppgaver. Pårørende må ikke bli utbrent og selv få behov for hjelp.

MDG VIL:

- Støtte planlegging av samarbeid mellom offentligheten og frivilligheten.
- I samarbeid med frivillighetskoordinator følge opp "aktiv på dagtid" for eldre som trenger hjelp og støtte for å komme seg i aktivitet.
- Gjennomføre spørreundersøkelser til innbyggere med omsorgslønn for å avdekke behov.

8. VERDSETTE KUNST, KULTUR OG KULTURMINNER

Kunst og kultur er en verdifull fornybar ressurs som skaper tilhørighet, fellesskap og lokal identitet. Nesodden står i en særstilling når det gjelder antall kunstnere og kulturaktører. For at disse skal fortsette å blomstre, må vi bidra til økonomisk forutsigbarhet og gode og profesjonelle kunstarenaer som kan invitere til utveksling og inspirasjon. Vi vil at Nesodden skal bli enda rikere på kunst og kultur, og går inn for en ambisiøs og langsiktig kultursatsning. MDG ønsker å støtte opp om "vitaliseringen" av Kulturisten. Vi vil at kommunen skal være en aktiv bidragsyter til arrangementet slik at Kulturisten etter hvert kan få samme status som andre kjente festivaler i landet. Miljøpartiet er en av mange venner av Nesodden bibliotek. Vi er stolte av biblioteket og ønsker å være en bidragsyter i arbeidet med å gjøre biblioteket til en vital kulturarena for store og små.

VI VIL:

- Støtte Vanntårnet og Nesoddparken som kunstarenaer for profesjonelle kunstnere.
- Jobbe for et samarbeid mellom Vanntårnet og Nesodden bibliotek.
- Videreutvikle biblioteket som sosial møteplass og kulturarena.
- Arbeide for at det etableres nye kulturarenaer, for eksempel et eget kultur- og aktivitetshus i tilknytning til Tangenten.
- MDG stiller seg positiv til utredning av et konsertlokale/jazz-låve på de gamle låvetuftene ved Nesoddtangen gård.

KULTURMINNER PÅ NESODDEN

MDG vil sikre en helhetlig forvaltning av Nesoddens kulturminner. Etter påtrykk fra blant annet MDG fikk kommunen endelig en egen plan for bevaring av kulturminner i 2020. Et viktig mål for MDG er å sørge for at handlingsdelen i planen blir fulgt opp. Vi inviterer til tett samarbeid med Nesodden historielag og andre fagmiljøer i politiske spørsmål om kulturminner.

DE GRØNNE VIL:

- Prioritere ressurser til oppfølging av Nesodden kommunes plan for bevaring av kulturminner.
- At kommunen som eier av vernede bygninger skal gå foran som et godt eksempel.
- Avklare en gang for alle hva kommunen skal gjøre med tomten og bygningen på Linaro.
- Vurdere mulighetene for å støtte bruk av Gammelnorsk sau, geiter og andre arter for å holde kulturlandskap i hevd.

9. RESSURSER I KRETSLØP OG ET INNOVATIVT NÆRINGS- OG KULTURLIV

MDG vil jobbe for at Nesodden har de beste forholdene for et rikt og godt lokalt nærings- og kulturliv. Kreativiteten og skaperevnen blant innbyggerne våre gir Nesodden et særpreg som vi vil utvikle videre. Vi ønsker å skape gode vilkår for lokal gründervirksomhet slik at folk med gode ideer fortsetter å trives på Nesodden og at nye kommer til. MDG er tydelige på at lokalt næringsliv er og vil være en del av løsningen på det grønne skiftet. I en aktiv klimaledelse må det vektlegges gode grønne løsninger i alle offentlige anskaffelser slik at kommunen kan stimulere til innovasjon og utvikling av nye lokale og fremtidsrettede løsninger, for eksempel innenfor miljø- eller velferdsteknologi.

Overgangen til en sirkulær økonomi der mer ressurser går i kretsløp og forbruket i større grad består av gjenbruk er en forutsetning for at Nesodden skal kunne bli en bærekraftig, utslippsfri og klimapositiv kommune. Vi vil jobbe for å redusere uttaket av nye ressurser og at mindre avfall går til spille. Vi vil sørge for at kommunens bygg, infrastruktur, energi og produkter så mye som praktisk mulig blir tatt vare på og anvendes på nytt.

Det må bli mer lønnsomt å bruke råvarer og ulike produkter flere ganger. Ved siden av ambisiøse miljøkrav, vil vi bruke hele den kommunale verktøykassa for å sikre mer innovasjon i sirkulære verdikjeder lokalt på Nesodden. Dette inkluderer også å samarbeide bedre med frivilligheten og offentlige aktører, som Follo Ren og fylkeskommunen, om å videreutvikle delingsordninger og bedre systemer for gjenbruk.

MDG VIL:

- Arbeide for at både private og offentlige initiativ for utlåns-, delings-, gjenvinnings- og ombruksordninger blir bedre koordinert, styrket og mer tilgjengelig for flere.
- Styrke arbeidet med sirkulærøkonomi og ombruk på Nesodden.
- Arbeide for at det realiseres et senter for ombruk og sirkulærøkonomi i samarbeid med frivilligheten og andre aktuelle aktører.
- I arbeidet med plan- og byggesaker må kommunen sørge for å følge fremdriftsplaner og holde frister.
- Arbeide langsiktig for å tilrettelegge arealer for næringslivet.
- Ha en oppdatert og gjennomtenkt strategi for næringsutvikling som følges opp i praktiske tiltak. Kommunen må drøfte strategien og tiltakene jevnlig med det lokale næringslivet.
- At reguleringsplaner skal prioritere prosjekter som tilbyr kontorfellesskap for selvstendig næringsdrivende.
- Tilby oppstartshjelp og rådgivning til dem som ønsker å starte en virksomhet for seg selv.

ET GRØNT ARBEIDSLIV

Vi vil jobbe for et arbeidsliv som gir innbyggerne mulighet til en god balanse mellom jobb og fritid. Pandemien viste oss at det er fullt mulig å organisere arbeidstiden på nye måter. Vi ønsker at familier skal få mulighet til å organisere sin hverdag slik at yrkesaktive foreldre i full jobb kan få en mindre stressfull småbarnsperiode enn mange opplever nå.

Grønt arbeidsliv betyr et fleksibelt arbeidsliv, der arbeidstaker får mulighet til å tilpasse organiseringen av arbeidstiden ut fra hvilken livsfase familien er i. Derfor vil vi ta initiativ til forsøk med livsfaseorganisert arbeidstid i Nesodden kommune. Vi tror også at et fleksibelt arbeidsliv med mulighet til å organisere arbeidsdagen ut fra hvilken livsfase man er i vil tiltrekke seg innbyggere med viktig kompetanse til lokalsamfunnet.

MDG VIL JOBBE FOR:

- At kommunen skal legge til rette for fleksibel arbeidstid når det er mulig og ønskelig.
- En prøveordning med sekstimers arbeidsdag.
- En prøveordning der lokale lønnstillegg kan tas ut som redusert arbeidstid.
- At kommunen stiller samme krav til lønn, pensjonsrettigheter osv. i anbud som den gjør til offentlige tjenesteytere.
- At Nesodden skal bli en skatteparadisfri kommune som unngår kjøp av varer og tjenester fra selskaper som plasserer penger i skatteparadiser.
- Kommunen følger opp medlemskapet kommunen har i Etisk handel Norge.

10. DETTE HAR VI FÅTT TIL I KOMMUNESTYREPERIODEN 2019-2023

Vi fikk til mye i forrige kommunestyreperiode. Det er likevel så mye mer vi vil, som det fremgår av programmet du nå leser! Nesodden MDG ønsker å fortsette å samarbeide godt med de andre partiene i kommunestyret. Og vi vil være åpne for nye løsninger og nye argumenter som dukker opp underveis.

Vi er svært stolte over at Nesodden gjennom perioden har rykket stadig høyere opp i "Naturkampen" som er miljøorganisasjonen Sabimas kåring av norske kommuner. Og i 2022 vant Nesodden kommune kåringen!

Her følger en tematisk oversikt over noe av det vi har fått til:

NATURPARTIET:

- Kommunen har fått en ekstra miljørådgiver, og har nå to kompetente fagpersoner innen natur, klima og forurensning.
- Midler til naturkartlegging, som har ført til at 18 verdifulle områder er blitt til hensynssoner i kommuneplanen.
- Den grøftede myra på Tomåsan er blitt restaurert, det samme er seks amfibiedammer, og 18 blomsterenger er opprettet.
- "Nesodden-modellen" for merking, varsling og fjerning av forlagte og senkede fritidsbåter i strandsonen (finansiert av Handelens miljøfond): over 50 båter er fjernet.
- Styrket bemanning og nytt utstyr i kommunens naturforvaltning slik at kommunens skoger kan skjøttes på en skånsom måte.

FORNYBARTIET:

- I den nye kommuneplanen vedtatt i 2022:
- Takarealer større enn 200 m² skal etableres med grønne tak, solceller eller solfangere.
- Vanlige solceller på tak er ikke lenger søknadspliktige. Dermed unngår nesoddingen lange forsinkelser og mange tusen kroner i utgifter når de vil installere solceller.

FRIVILLIGHETSPARTIET:

- Vi involverer hele Nesodden for å bidra til naturmangfold:
- Midler til å engasjere ungdom i sommerjobb for å fjerne fremmede arter, og midler til en naturmangfoldspott som lag og foreninger kunne søke midler fra.
- Fra og med 2023: opprettelse av et "landsbyfond" (søkbare midler) rettet mot frivilligheten for tiltak til beste for bl.a. barn og unge, klima, natur og miljø.
- En kartbasert "meld inn avvik" - tjeneste på kommunens nettsider, bl.a. for å melde forsøpling og fremmede arter.

GANG- OG SYKKELPARTIET:

- Midler til tursti mellom Fjellstrand og Alværn bak Blekslitjernet.

OPPUSSING:

- Rehabilitering fremfor nybygg, f.eks. av Nesoddtangen skole.

SOSIAL UTJEVNING, HELSE OG FAMILIE:

- MDG var pådriver for å sikre kommunal finansiering av et aktivitetskort for barn i lavinntektsfamilier, og inflasjonsjustering av sosialhjelpssatsene allerede 1. januar 2023 i stedet for 1. juli.
- MDG var pådriver for flere fastlege- og fysioterapihjempler.
- På MDGs initiativ tilbyr kommunen nå samlivskurs for førstegangsførelse.

Foto:

Side 7: Anna Granqvist

Side 13: Erik Karits

Side 14: Vlad Vasnetsov

Side 18: Michael Morse

Side 26: Mikhail Nilov

Side 30: Eivind Hoff-Elimari

Side 33: Tatiana Syrikova

Layout og illustrasjoner omslag:

Anna Granqvist

Trykkeri:

RK Grafisk

**miljøpartiet
de grønne**

nesodden